

„Edinost“

zhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrta leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 avč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 avč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom Poslana. osmrtnice in javne zahvale. Domači oglašit. itd. se računajo po pogodi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravištvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Tru.

„Latinska obal“.

Tudi zadarski Italijani so hoteli proslaviti 600-letnico Dantejeve vizije. Proti temu ne bi smelo biti prigovora, ako tudi oni hočejo posnemati tržaške Italijane in italijanaše, da leno bi bili tudi te prilike vporabili v politične irredentistične svrhe ter s tem užalili in profanirali Dantejev spomin. V zadarskem gledališču je govoril o Danteju neki Antonio Cippico. V književnem pogledu se njegov govor ni od daleč ne da primerjati onemu Attilia Hortisa, ki je svoj govor pokvaril s tem, da ga je spopolnil z neumestnimi in neosnovanimi aluzijami, nanašajočimi se na politične aspiracije tržaških Italijanov. Ali govor Antonia Cippico je — ob vsem svojem siromaštvu — dobil avtoritativnejše odobravanje, nego-li Hortisov govor. Cippico je v svojo proslavo vpel tudi D'Annunzia, a le-ta, doznavši o tem, mu je navdušeno brzojavil ter obljubil, da hoče čim prej zapeti najtoplejšo pohvalo »Laudii« v prilog vztočni obali morja adrijskega, katero imenuje on »latinsko obal«.

In torej zopet politika. Mi nismo med onimi, ki mislijo, da za književnika ni politika. Mi mislimo celo protivno, ker je vsikdar dobro, ako književnik priša v politiko nekaj vedrih teoretiških aspiracij, nekaj lepe forme. Nu, glede Gabriela D'Annunzia smo prisiljeni storiti izjemo. Mogoče, da ni knjiga ona, ki moti njegovo bistro politično intuicijo; mogoče, da zmešnjava v njegovih pojmih izvira iz njegove navedbe, da je prirojen njegov naravi. V knjigi sami ni on na čistem sam s seboj ter ne ve, kaj zares hoče; a njegov zadnji roman »Fuoco«, v katerem izdaje svoje intimne odnose z neko glasovito umetnico, ne kaže razvitega moralnega čustva v njem. Ali bodi temu kakor hoče: Gabriele D'Annunzio je pokazal od sedaj, da politika ni zanj. Manjka mu bistre, jasne in točne intuicije. To kaže tudi se svojo obljubljeno pohvalo v prilog namišljeni »italijanski obali«. Kaj si romanopisec in pesnik D'Annunzio vendar domišlja, da doseže, ko tako grdo obeča svojo pohvalo, in sicer toplo pohvalo naši obali?! Naj bo njegova pohvala topla kolikor hoče, naša obal

PODLISTEK

Mi vstajamo in vas je strah!

Govorila predsednica ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu, gospa Karla Ponikvar, na otvorjenju otroškega vrta v Rocolu.

Mi vstajamo in vas je strah!

Da, danes slavimo nov korak našega probujanja, našega vstajanja. S pomočjo vseh vas postavili smo tu novo trdnjavo, malo in neznatno sicer, a vendar je nekaj. Saj od zdolaj navzgor treba graditi. Paziti moramo, da stavimo najprej trdno podlago, da bomo mogli zidati potem veličastno stavbo, katera naj bo kljubovala zobu časa. Zasajati moramo zdrave korenike, da nam vzraste bujno, močno drevo, katerega ne morejo omajati viharji ali izruti nevihte.

Če tirja je naravni zakon toliko natančnosti, toliko ozirov za mrtve, brezdušne stvari, kaj pa zahtevajo božji, človeški in naravni zakoni še le za — človeka, za ono vzvišeno bitje, ki bi moralo biti najboljši, najpopolnejši, najplemenitejši? Je li mar dovolj, da je človek rojen na svet? So-li že izpolnjene vse dolžnosti, če skrbimo, da dete živi, je, pije, raste ter se razvija le telesno, njegovo srce pa je slabo, njegova duša neobčutljiva, njegov razum temen?!

Ni dovolj, da skrbimo samo za telo, saj ima človek nekaj višega, nekaj plemenitejšega! In to je srce, katero moramo blažiti, to je duh, katerega moramo vzgajati! Prava, dobra in skrbna vzgoja je temelj, na kate-

vendar ne postane latinska; a Gabriele D'Annunzio, slaveči jo kakor latinsko, dokazuje samo, da ne pozna ni zgodovine, ni današnjih etniških razmer vztočne jadranske obali. Res je: Latini so dominirali na naši obali. Ali to je bila nasilna, brutalna in tuja dominacija, katera danes ne daje njim nikakih pravic. Od najdavnjih časov je bil oster antagonizem med njimi, ki so hoteli dominirati s pravico sile, in mej urojenim narodom, prej ilirskim, sedaj hrvatskim. Proti njihovi dominaciji se je narod vedno vzdigal, kakor se tudi danes dviga proti ostankom njihove dominacije. Oni so mu zapustili jezik in neke predsodke; no, narod, probujen v narodno življenje, se hoče osvoboditi iz teh verig, hoče da bo sam svoj, hoče, da bo gospodar samega sebe. Radi vsega tega bahato obečanje Gabriela D'Annunzia ima za nas vrednost le v jednom samem pogledu: kaže nam nepravilne in pohotne aspiracije Italijanov. V Italiji so vsi jednaki, vsi so irredentisti.

Irredentisti so oni, ki so živeli svoje življenje v praktični politiki; irredentisti so oni, ki gledajo svet z očmi domišljije. Prvih tudi realno spoznavanje okolnosti ne odvrča od irredentizma; drugih ne odvrča ono jasno umevanje odnosajev, kakoršnjega bi bilo pričakovati v njih. Crispi, stari državnik, je v tem oziru je-ljak pesniku D'Annunziu. Ta poslednji govori o »italijanski obali«, Crispi reventicira Italiji vse jadransko morje. Crispi sicer ne govori o Dalmaciji in hrvatski obali sploh, ali on govori o Albaniji. Misel jednega in drugega leti na drugo obal, kjer Italija nima nikakih pravic, kamor je nikdo ne kliče.

Ni naša naloga, da bi podrobno pobijali pohotnosti D'Annunzia ali one Crispija. Mi jima kličemo jednostavno: roke k sebi! Siromaka ne vesta in ne vidita, da sta le orodje v rokah Nemcev, kajti, ako bi bilo mogoče, da bi resno le poskušali uresničiti svoje aspiracije, bila bi Nemčija prva, ki bi se jim postavila nasproti. Irredentistiške težnje Lahov so v popolni nasproti-nosti z irredentistiškimi težnjami Nemcev. Ti poslednji dovoljujejo Italijanom, da se bavijo se svojimi italijanskimi

rega lahko zidamo, je korenika, iz katere vzklije najlepši cvet. Če je pa prva vzgoja slaba in zanemarljiva, pokvarjeno je vse. Koliko tisočev talentov je pokopanih, izgubljenih, ravno radi slabe vzgoje! Temu pa so največkrat krivi stariši sami, nekaj vsled nemarnosti, nekaj vsled nevednosti. Da se pa starišem pomaga, česar sami ne morejo in ne znajo, za to so vzgajališča in šole. Te pa vzdržujejo država, občine ali pa društva. Takšno šolsko društvo je tudi družba sv. Cirila in Metoda, katera je napravila tukaj otroški vrtec.

Kolike važnosti in kako koristen in potreben je ta vrtec, kažejo nam priznanja, ki nam dohajajo od vseh strani, in kažejo nam podpore, došle nam od sl. »Delavskega podpornega društva« in slav. hranilnice ter velikodušni dar g. Frana Kalistra, katerega naj nam Bog ohrani!

Vrtec imenuje se šola, namenjena malim otrokom; pa saj so vaši otroci čvetlice, bele nedolžne lilije, katere lahko pokvari vsaka sapa in pomori huda slana. A koliko hude sapa in koliko strupene slane je okoli in okoli vaših otročičev! Kaj slišijo otroci doma in zunaj doma? Večinoma le grde nespodobne besede in kletev ter vidijo slabe vzglede. Redkokedaj vidijo kaj dobrega in slišijo blagih besed, ki padajo v žejno dušo otrokovo kakor rosa v cvetlični kelih.

A zdaj bo drugače. Vaši otroci bodo v varnem zavetju. Drage matere, zato pripe-ljite svoje otročiče sem, svoje nežne rožice

težnjami samo zato, da stavljajo zapreke uresničenju državnega prava hrvatskega. V načrtih pangermanov je italijanski irredentizem le predhodnik nemškega irredentizma. Tako imenovani Italijani na naših obalah kadar delajo proti Hrvatim in Slovincem, delajo za — Prusijo. Mi bi le želeli, da vsi Italijani — in naj so že podobni D'Annunziu ali Crispiu — prečitajo ono razpravo, katero je v zadnjih zvezkih revije »La Revue Hebdomadaire« priobčil André Chéradame pod naslovom »Le Mouvement pangermaniste«. Ali tudi Nemci se varajo, kakor se varajo Italijani. Hrvatska obal, kakor ni italijanska, tako tudi ni nemška. Dominacija, poprej rimska, pozneje benečanska, je ni napravila, vzlic tolikim vekom, latinske; germanska sila je ne napravi nemške. Mi vemo, da so zadnje čase, osobito po berlinskih dneh razmere jako povoljne za germanizem, a s tem momentanno tudi za italijanski irredentizem. V Berlinu imajo razloga misliti, da so storili velik korak na uresničevanju svojih načrtov. Ali vendar mislimo mi, da se v Berlinu vzlic vsemu temu ne varajo, da dobro vedo, kaj je to, odpor jednega celega naroda, ki ima pravo na svoji strani ter moralno podporo tolikih milijonov soptemenikov. Da je v dunajskih državnikih tudi le navadnega spoznanja, bi oni, mesto da se svojo politiko odpirajo pot nemškim aspiracijam, hoteli, da uresničijo aspiracije Hrvatov in Slovincem, da vse hrvatske in slovenske pokrajine združijo v samostalno državo. Na žalost: dunajski državniki delajo nasprotno. Oni, se svojo politiko le vspodbujajo irredentistiške aspiracije toliko na severu kolikor na jugu. To pa nalaga nam dvojno dolžnost: da bdimo in da branimo svoje proti onim, ki našo obal imenujejo latinsko, a naše morje italijansko jezero. Braniti proti njim svojo obal, jo branimo tudi proti nemškemu irredentizmu.

V minolem zasedanju delegacij se je povzdignil energičen glas v prilog našemu pravu. Ali ne sme ostati pri tem. Jedinstvo Dalmacije, Hrvatke, Bosne, Hercegovine, Istre, Gorice, Trsta in drugih slovenskih pokrajin mora biti v programu vsem slovenskim patrijotom; ne samo onim na jugu,

presadite v rodovitna tla novega otroškega vrtea. In v tem vrteu se bodo učili otroci moliti v jeziku, katerega jih je mati učila. Učili se bodo slovensko peti in lepo pravilno govoriti. Učili se bodo raznih iger in razločevati stvari. Tu bodo poslušali mične novice, iz katerih se bodo učili spoznavati Boga, ljubiti in spoštovati svoje stariše; se bodo učili ubogljivosti in odkritosrčnosti, dobrončnosti in usmiljenja do živali in ljudi. Vse to pa preveva narodni duh, iz vsega se zreali ljubezen do materinega jezika, ljubezen do svojega naroda in mile domovine naše. Ali bodo mogli potem taki otroci, ko odrastejo, da ne bi ljubili te krasne zemlje slovenske z njenimi hribi in dolinami, z njenimi bistrimi vodami in rodovitnimi vrtovi? Ali bodo še dopuščali, da jim tujčin trga ped za pedjo naše svete zemlje ter vklepa njih duha v sužnost nevednosti?! Ne, okovi se zdrobe. Duh se povzdigne v jasne višave prosvete in omike. Kajti le tak narod, ki hrepeni po izobrazbi in napredku, sme še upati v boljše bodočnost.

Kako pa naj si vaši otroci blažijo srce, kako naj si bistrijo um, ako ne v jeziku, ki ga razumejo, v jeziku, katerega jih je mati učila?! Mesto da so vam zgradili tukaj-le doli velikansko poslopje z italijansko kulturo, naj bi vam postavili tu Rocolu skromno slovensko štirirazrednico — koliko bi vam koristili s tem?! Ali tudi oni vedo dobro, da bi vi imeli od tega velikanski dobiček, in ravno zato so storili nasprotno.

ampak tudi češkim, kajti taka jedinstvena skupina, ako brani našo obal proti latinstvu D'Annunzia in italijanstvu Crispija, brani jo na isti način proti načrtom onih, ki hočejo jedinstveno Nemčijo od Hamburga do Trsta, in hočejo, da bodi Balkan odvisen od Nemčije. Latinska obal Gabriela D'Annunzia bi mogla izzivati le lahen posmeh na ustnicah, ako bi bil D'Annunzio izoliran, ali ako bi bila to le retorika pesnika. Ali ni, ni jedno ni drugo. V tem slučaju se pesnik, in bil še tako slab politik, zлага z aspiracijami političnih ljudi in je odmev aspiracij vsega Apenina. Zato ga ne smemo prezreti in naša dolžnost je, da dokažemo, da obal, o kateri sanja on, da je latinska, pripada edino hrvatski državi.

Dinko Politeo.

Politični pregled.

TRST, 15. maja 1900.

Iz avstrijske delegacije. V včerajšnji seji proračunskega odseka avstrijske delegacije je predsednik baron Chlumecy priobčil, da je baron Walterskirchen odložil svoj referat o ordinariju za vojsko ter da stopi na njegovo mesto grof Kottulinsky. Odsek je vzel to naznanilo z obžalovanjem na znanje. Predsednik je nadalje priobčil, da kakor zapisnikar ne posluje Mauthner, ampak grof Kottulinsky. Dr. Začek je opravičil svojo odsotnost od seje. Potem je minister za zunanje stvari govoril že priobčeni eksposé. Za njim je izjavil dr. Slama v imenu čeških delegatov, da bodo isti glasovali proti proračunu, ker nimajo zaupanja niti do ministra niti do njegove politike. Grof Dzieduszycki pa je izrazil popolno zadovoljstvo z zunanjo politiko ter je pozival vse stranke avstrijskega državnega zbora, da potom pravične sprave sanirajo parlament v korist narodov in države. Kozłowski je priporočal srednjeevropsko carinsko zvezo. Demel je soglašal z grofom Dzieduszyckim ter izjavil, da je njegova stranka pripravljena storiti vse mogoče, da se v jezikovnem sporu napravi mir s spravo, častno za obe stranki.

Kje si boste iskali torej prijateljev: ali pri svojih sobratih, ki vam prinašajo luči in svobode ali pa pri onih, ki vas zapirajo v temnico in vam odrekajo vse pravice?! Jasno je torej, da v družih narodih nimamo nikakih prijateljev in zaveznikov! Zato pa: pomagajmo si sami!

Saj ima naš narod vse pogoje lepe, velike bodočnosti: zdrav razum, krepko telo in železno voljo. Združimo torej vse svoje moči na skupno delovanje! Vsi potoki in potočiči naj se zlivajo v skupno morje Slovanstva. Ne bojmo se truda in dela! Vse ovire in zapreke mora premagati in odstraniti ljubezen do dragega naroda našega! Kar smo pridobili, ne dajmo si iztrgati iz rok, temveč čuvajmo skrbno in glejmo, da si pridobimo še več!

Zdaj imamo tu otroški vrtec; delati pa moramo vsi na to, da poleg vrtea nam vzraste še ljudska šola! Zato pa treba vednih žrtev. A ne opešajmo, temveč zajemajmo vedno novih moči iz zavesti, da svoj narod povzdiguemo, da mu vzgajamo poštenih, zvestih in značajnih sinov in hčera! Delajmo na to, da nam vzraste nov, krepak, čil narod, ki ne bo prodajal svojega prepričanja za čašo vina ali kosček kruha!

Vsega tega pa ne dosežemo kar čez noč, temveč treba časa, truda in gnotne podpore. Zato podpirajte vedno vsi prekoristno šolsko društvo sv. Cirila in Metoda, ki nam odpira vrata do omike in prinaša luč prosvete!

Minister za vnanjo stvar, grof Goluchowski, je izjavil, da je vse, kar je dr. Slama navajal o umeševanju ministra za notranje stvari v vprašanja notranje politike, tendenciozno izmišljeno; on da ni storil nikdar ničesar, kar bi moglo škoditi Čehom. Z Rusijo se je naša monarhija zjednila, da se ne utičeta v notranje stvari balkanskih držav, da se tako prepreči možnost kaknega spopada. Iz Pruske da so izgnali le posamične delavce češke narodnosti, ne pa celih skupin in velikih množic. Minister je našel nekaj slučajev ter pozval delegate, naj navedejo njim znane slučaje, da bi se zamoglo posredovati diplomatskim putem. Poročevalec marki Baquehem je dejal, da je poslednje potovanje cesarja v Berlinu zopet novo jamstvo tesne zveze, ki se je izkušala kakor branik miru, ter je izrazil nado, da poziv grofa Dzieduszyckega ne ostane »glas vprijočega v puščavi«. Naglašal je potrebo parlamenta, ki bi mogel delati, da se čim prej doseže sporazumljenje z Ogersko glede carinske tarife v svrhu novih trgovinskih pogodb, ter je izrazil pričakovanje, da odsek izreče ministru za vnanje stvari svoje zaupanje.

Potem je bil proračun ministra za vnanje stvari sprejet brez spremembe v generalni in specialni debati. O točki »dispozicijski zaklad« je zahteval predsednik baron Chlumecy, ker dovolitev te postavke pomenja zaupnico ministru, da se konstatira razmerje glasov. Tudi ta postavka je sprejeta z 11 glasovi proti enemu. Prihodnja seja bo dne 21. maja.

Pogovori cesarja z delegati. Po vsprejemu avstrijske delegacije predvčeršnjem je cesar obgovoril posamične delegate. Z ozirom na sedanje političke dogodke je seveda najzanimiveje, kar je govoril s češkima delegatoma Pacákom in Kaftanom. Najprej se je cesar obrnil do Pacáka: V zbornici poslancev se dosedaj ni storilo ničesar. Pacák: Na tem nismo krivi mi. Veličanstvo! Mi smo bili prisiljeni v to borbo in se nismo z lahka odločili za boj. Vzela so se nam prava po krivici, mi moramo zopet pridobiti ta prava ter braniti pravice svojega naroda! Cesar: Zagotavljam vas, da vašemu narodu ne bo nikake krivice. Pacák: Obstrukcija manjšine bo onemogočala večini vsako delo, ako se ne stori kaj, da se manjšini vzame vzrok za obstrukcijo. Cesar: Ali prav to hočem jaz, da se v zbornici dela! Pacák: Veličanstvo, mi smo pripravljeni delovati, ali zahtevamo, da se naše pravice spoštujejo, in da se sedaj, v pomirjenju duhov, na Češkem uvede češki notranji jezik. Cesar: Ponavljam, da se vam ne zgodi nikake krivice!

Potem se je cesar obrnil do delegata Kaftana: Tudi deželni zbor češki ni zavrnil svoje naloge. Kaftan: Žalibog, Veličanstvo, bilo je premalo časa. Cesar: To je res obžalovati. Kaftan: Zasedanje deželnega zbora se je vršilo pod utisom žalostnih notranjih političnih odnošajev. Usojam si tu Vašemu veličanstvu predložiti prošnjo, da bi ne dovolili, da bi se narodu češkemu kršila prava, zagotovljena mu od ustave. Narod češki je bil vsikdar zvest svojemu cesarju. Cesar: Temu narodu je prišla prilika, da dokaže svojo zvestobo. Trenotki so jako resni.

V pogovoru z istrskim delegatom Gambinijem je vprašal cesar, da-li je Istrska močno trpela v sled mraza? Gambini je pritrdil, vendar pa da letos ni bilo tako hudo, kakor lani, ko so Istrski zadele druge kalamitete. Več let že da so gospodarski odnošaji dežele jako žalostni. Železnica Trst-Poreč-Kanfanar, ki so skoro prične graditi, da sicer pripomore nekoliko v zboljšanje gospodarskih razmer, ali to ne bo zadoščalo, da bi ozdravele popolnoma. V doseg tega bi trebalo družih nujnih ekonomičnih uredbe, v prvi vrsti uravnavo reke Mirne. Ravno to potrebo priporočam zaščititi Vašega Veličanstva. Cesar: Ali je že kakov načrt v tem pogledu? Gambini: Da, je, in ako se isti izvrši in bomo imeli podporo od strani vlade, bo to podjetje v velik blagoslov za ljudstvo v onem delu pokrajine. Delegata Lenassija je cesar izpraševal o napredku Gorice, delegata Mauronerja pa o trgovini tržaški. Mauroner je povdarjal potrebo druge železniške zveze in nove luke pri sv. Andreju.

Slednjič je bil zanimiv za nas Slovence pogovor med cesarjem in štajerskim delegatom grofom Stürgkhom. Cesar je omenil, da se štajerski Slovenci ne udeležujejo sej deželnega zbora in je vprašal, da-li vsi Slovenci niso prihajali v deželni zbor? Grof Stürgkh

je potrdil to z dodatkom, da ni bilo konkretnega povoda in da je le splošno ozvoljenje dovelo Slovence do tega, da so zapustili deželni zbor. Nemška večina deželnega zbora pa se je potrudila tem bolj, da ustreže potrebam Slovencev in jim pomore finančno. »Nene Freie Presse« dostavlja tendenciozno, da je cesar s posebnim zadovoljstvom vzel na znanje to izjavo.

Nov naval na Slovenstvo naj bi organizovali Nemci. Nemško časopisje jim svetuje namreč, naj zasnujejo »Südmärkische Bank«, ki bo z denarjem izkušala doseči to, da cesar se ne da doseči z obrekovanjem in kričanjem po nemškem časništvu in s pouličnimi razbojništvii a la Celje — namreč pogin Slovencev. Ta banka bi imela edini namen: podpirati vsa in tudi najnepoštenija preganjanja Slovencev ter bi dajala denarna sredstva v nakup slovenske posesti v svrhu nemškega naseljevanja na slovenski zemlji. Ali niso ti sovražniki naši kakor tolpa volkov, ki je vedno lačna tuje lasti — slovenske zemlje?

Občinske volitve na Francozskem so prinesle za republiko prav pravo žalostno iznenadjenje. V provinciji so sicer — zlasti po mestih — volili v republikanskem zmislu, ali v Parizu samem so nacionalisti in antisemitje — o katerih sodijo, da so vsi prikriti monarhisti — na prvotnih in potem na ožjih volitvah izvajali sijajno zmago, tako, da bodo imeli večino v občinskem zastopu. Kaj da pomenja to, ne treba praviti. Pariz je srce Francije, Pariz je — Francija. V vseh usodnih trenotkih viharne zgodovine naroda francoškega je vsikdar odločal Pariz in istakto bo odločal o usodi tretje republike. Izid občinskih volitev v Parizu mora torej v voditeljih republike vzbujati prav pravo resno razmišljanje.

Tržaške vesti.

Imenovanje. Namestnik tržaški je imenoval konceptnega vežbenika Emila Zeechinija začasnim konceptnim vežbenikom na policijskem ravnateljstvu v Trstu.

Mestni svet tržaški je imel v soboto zvečer svojo sejo. Župan je dal prečitati pismo svetovaleca dr. Spadonija, s katerim spremlja isti svoj dar 500 kron za spomenik, ki naj bi se v Trstu postavil velikemu pesniku Danteju v trajen znak in odločen protest proti atentatom na italijanstvo dežele. Čemu se toliko ubija ubogi predsednik nedemokratskega »demokratskega društva«! Cesar ni, tega ne dokažejo tudi vsi Dantejevi spomeniki in vsa pisanja, katerim je glavni namen ta, da — galerija demonstrira za pisca! Gospod dr. Spadoni naj nam oprost, ali na nas je dejstvo, da je prišel, nekako ostentativno, v dvorano baš tedaj, ko se je prečitalo njegovo pismo, napravilo utis, da je bil ostri gospod doktor jako željan demonstracije na galeriji!

Namestništvo je bilo pozvalo predsedništvo municipija, deželni odbor in municipij, naj imenujejo svoje zastopnike v mešano komisijo, ki bo dne 14., 15. in eventualno 16. t. m. ogledovala črto namerjane nove železnice Gorica-Trst.

V razpravo je prvi posegel svet. Combi, ki je, kakor znano, dosleden branitelj železnice preko Loke. Govornik je opozarjal, kako je mestni svet za gradnjo železnice v Hrpelje svojedobno brezplačno propustil v porabo občinskih tal. Vrednost te uporabe znaša najmanj pol milijona goldinarjev. V utemeljevanju k zakonu za gradnjo železnice Trst-Hrpelje pa je bilo rečeno, da ta proga bo imela veliko važnost, ker se podaljša v drugo železniško zvezo s Trstom preko Divače in Loke. Če se bo torej zidala nova črta, se vlada izneveri svoji moralni obvezi od leta 1882. Govornikovo osebnostno menenje je to, da nova črta ne bo odgovarjala koristim Trsta.

Svet. Richetti je dejal, da namerjana črta bo vsakako veliko važnosti za Trst in je predlagal, naj mestni svet strokovnjaka svet. Geiringerja odpošlje v omenjeno komisijo. Ta predlog je bil vsprejet.

V mestno delegacijo so bili izvoljeni: Benussi, Bernardino, Cimadori, Geiringer, Luzzatto, Morpurgo, Rascovich, Valerio, Venzian, Ventura. Za namestnike pa: Banelli, Doria, Richetti, Vianello, Zanolla. »Demokratski« so glasovali za Dompierija, ki je dobil 16 glasov. Potem so se vršile volitve v odseke. Od naših so bili izvoljeni: Vatovec v odsek za javna dela, Goriup in Dollenz v odsek za trgovino, industrijo in kmetijstvo.

Kdo izzivlje?! Od sv. Ane nam pišejo: V »Edinosti« čitamo dan za dnevom članke in notice z naslovom: Kdo izzivlje?! Tudi jaz bi Vam lahko postregel z dogodbico, ki daje odgovor na vprašanje: kdo izzivlje?!

Dne 10. maja sem videl poleg pokopališča nekaj tržaških gospodov in žujimi nekaj dam, ki so nganjali take stvari, da jih niti ne morem označiti tu. Vmes pa je bilo čuti marsikateri vsklik: Eviva Italia! Ali res menijo ti gospodiči, da morejo sedaj, ko je pri nas zmagal Banelli, delati in izzivati kakor hočejo?! Zapomnijo naj si, da še nismo vsi prodani, kakor so nekateri! Še nas je, ki nismo trpeti izzivanj! Naj ne mislijo torej, da jim je že vse dovoljeno. Značilno pa je, da taki gospodiči zahajajo najraje v okolico izvizat; to priča ravno o namenu izzivanja. Zanašajo se pri tem na našo poznano mehko nprav in potrpežljivost. Ali tudi ta ima svoje meje. Človek že pogoltne to ali ono radi ljubelega miru, ali ako postane mera polna, mora prekipeti. Naj le drezajo, ali naj se ne čudijo, ako pride dan, ko tudi mi zžnemmo — odgovorjati! Priprost kmet.

Nekaj z našega magistrata. Iz sv. Križa nam pišejo: Čujte, kaj se mi je dogodilo dne 28. aprila! Kakor okoličan in kmet sem namenil, da nastavim »osmico« (prodajo lastnega vina na drobno). Šel sem na magistrat, da bi izvedel, kje in kako mi je napraviti prošnjo. Pošljali so me od Pontonija do Pilata, od vrat do vrat. Slednjič sem vendar prišel do pravih vrat. Potrkal sem in notri so se oglasili po laški naprej! Odprl sem in vstopil. Za menoj je prišla neka okoličanka po sličnem opravilu. Pustil sem, da ona opravi poprej. Mej tem, ko je uradnik pisal, sem jo vprašal, da-li hoče tudi ona odpreti osmico? Pritrdila mi je. Kar se je oglašil uradnik — seveda italijanski: Kaj govorita tu? Žena: Nič slabega. Uradnik pa je zarežal nad njo: Tukaj se govori le italijanski! Jaz na to: Saj nisva govorila nič slabega. Govorila sva svoj materni jezik. Neki drugi uradnik: V kavarno pojta govoriti ščavo! Tu pa ne! Okoličanka ne bodi lena: Mi smo zmožni govoriti slovenski in italijanski, v kavarni in — kje drugje! To je rekla v italijanskem jeziku. V tem hipu pa je poskočil uradnik po konei in je jel strašno kričati ter klietati — stražarja.

Videl sem, da za danes ne opravi ničesar in sem odšel. Zdolaj pa sem čakal na okoličanko, da bi kaj izvedel od nje, ali je nisem mogel pričakati. Cele tri četrt ure sem čakal. Bog ve, kako so jo učili — govoriti italijanski!

Jeruzalemski romarji, ki so se pod vodstvom viadike Doppelbauerja iz Linea dne 26. aprila t. l. bili z Lloydovim parnikom »Poseidon« odpeljali v sveto deželo, so se včeraj predpoludne z istim parnikom zopet vrnili v Trst. Vseh je bilo 518 oseb. Podali so se na kolodvor pri Sv. Andreju, od koder so se z dvema posebnima vlakoma odpeljali v Line. 67-letni Ivan Brunmayer iz Effdinga je med vožnjo umrl na krovu parnika. Truplo pokojnika so spravili v Trst ter ga pošljejo v domovino.

Lega Nazionale v — e. kr. zalogi tobaka v ulici S. Lazzaro. Pišejo nam: Tu sem hodijo kupovati vsi oni Slovenci od okolice do Sežane, preko Komna do Devina, ki kupujejo tobak na debelo. Na svoje nemalo začudenje sem opazil, da tu prodajajo na debelo tudi — užigalice Lega Nazionale! Torej tudi v e. kr. zalogah! Vsaki dan nam prinaša kaj lepšega!

Avstrijski Lloyd in naredbe proti kugli. Ker je Grška odpravila karanteno za provenijence iz Turške, odpočne Lloyd zopet svojo levantinsko službo v polnem obsegu. Italijanska vlada pa je ustanovila za dovoze iz Aleksandrije sedemdnevno karanteno; v sled tega Lloydovi brzozvojni parniki na povratku iz Levante ne bodo pristajali v Brindisi in v Benetkah.

Kakoršnje življenje — taka smrt. Pišejo nam: V tukajšnjih listih od dne 14. t. m. čitamo, da se je dne 13. t. m. na pomolu sv. Karla ustrelil neki Luigi Grusovin. Ime tega moža vzbuja neprijetne spomine v nas. Bilo je v noči med 16. in 17. marcem l. 1896., ko je privrela pred kavarno Commercio cela tolpa, kakih 300 lahonov. Kakor bi treščilo v nas, tako nam je bilo, ko smo kar naenkrat zazrli to druhal, ter čuli nje urnebesno vpitje: Fora i ščavi, morte ai ščavi alla forza i ščavi itd. In vodja te druhal je bil gori omenjeni, tedaj 47-letni junak. Ta napad ga je stal 4 mesece in 10 dni zapora, katerega je tudi odsedel. In sedaj je mož sam

položil roko nase, s svojo roko si je upihnil življenja luč, od njega sovražljivi rod Slovencev pa — je še tu in živi; v nadlogah sicer, proganjan, zatiran, ali živi in se bori — častno!

V morje je padel v pijanosti prošlo noč 52-letni Anton S. z obali ob ribjem trgu. Neki pilot, ki je bil v bližini, ga je potegnil na kopno ter ga spravil v pomorski urad. Mož se ga je bil malo preveč nalezal.

Osem metrov globoko je padel včeraj popoldne 15-letni Angel Naturale z ulice Sv. Jakoba na hribu št. 3. Delal je v ladijišču S. Marco na mostu, ki je visel ob neki ladiji, katero gradijo v navedenem zavodu. Priletel je ob hlode ter si strl več reber in roko. Nesrečnega mladeniča so spravili v tuk. bolnišnico.

Zločin v Furlaniji. V nedeljo v jutro so našli na mostu čez Sočo pri Pierisu bicikl, kolesarsko čepico, novčarko s fotografijo in posetnicami, glasečimi se na ime Josipa Pontonija iz Trsta. Most je bil preprežen z močno žico. Pontoni je imel pri sebi 60 gld. gotovine. Iz vsega sklepajo, da je bil tu izvršen zločin. Trupla Pontonijevega niso dosedaj našli niti v Soči niti v bližini mosta. Sum, da je izvršil roparski napad, leti na nekega trgovca s konji, katerega so videli s Pontonijem. V koliko je opravičen ta sum, razjasni pač preiskava.

Aretiranje. Vsled zahtevanja redarstvenega urada v Cetinju so včeraj aretirali tukaj 20-letnega Ivana Vukarovića, 18-letnega Rado Lačirovića in 17-letnega Ivana Ničiča, namenjene, da se odpeljejo v Ameriko — s ponarejenimi potnimi listi.

Požar je nastal včeraj popoldne v nekem stanovanju v hiši št. 13 ulice del Salice, ko je bila lastnica stanovanja odsotna. Gasilci so pogasili ogenj. Škoda znaša kakih 200 kron.

Okrajna bolniška blagajna. Tekom prošlega tedna je bilo prijavljenih 380 slučajev bolezni, 344 oseb je proglašanih zdravimi, 777 jih je ostalo v zdravljenju, med poslednjimi 136 takih, ki so ponesrečili na delu. V 165 slučajih so se bolniki pregrešali proti naredbam zdravnikov. Na podporah se je izplačalo tekem tedna 9131.76 kron.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri jutraj 16.8, ob 2. uri popoldne 23.2 C°. — Tlakomer ob 7. uri jutraj 756.4 — Danes plima ob 10.20 predp. in ob 9.12 pop.; oseka ob 3.48 predp. in ob 3.30 popoldne.

Dražbe premičnin. V sredo, dne 16. maja ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Cucherna št. 1, hišna oprava; v ulici Valdirivo št. 20 in v ulici della Pesa št. 6, hišna oprava, vozi, tehtnice in oprema v zaglogi; v ulici Posta št. 1 a), hišna oprava; v ulici Stadion št. 3, hišna oprava; v ulici Marco Polo št. 4, hišna oprava.

Veselica pevskega društva »Zarja«. napovedana za minolo nedeljo, se ni mogla vršiti radi neugodnega vremena. Vršila se bo torej prihodnjo nedeljo dne 20. t. m. po že določenem istem vspredu.

Slavnost otvorjenja otroškega vrtea v Rocolu se je vršila minolo nedeljo najlepše vzlic neugodnemu deževnemu in za sedanje dobo nenavadno hladnemu vremenu. Občinstva se je zbralo toliko, da dobra tretjina doslecev ni našlo prostora v dvorani in so obsedeli okolo miz na dvorišču. Vzradostilo nas je, ko smo videli toliko domačinov iz okraja samega, a tudi meščanov je prihitelo mnogo. Na hiši Prašelnovi je vibrala slovenska trobojnica. Vsprej se je vršil točno in posamične točke so se proizvajale tako lepo, da so se morale vse ponavljati na splošno zahtevanje občinstva. Vsi, tamburaši iz Šklednja, zbor bratovščine sv. Jakoba, pod vodstvom gosp. Rakuše, govornica gospa Ponikvarjeva — katere krasni govor priobčujemo danes v podlistku —, deklamovalka gospica Tončka Čargova in gledališki diletanti — vsi so tekmovali za dostojno proslavo tega dne, toli pomembnega za II. okraj. Vse je spajala srčna želja, da bi novi otroški vrtec v obili meri prinašal onega zlatega sadu, o katerem je toli oduševljeno govorila ugledna predsednica ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda. Bog podelil svoj blagoslov temu novemu podjetju, slovenska javnost pa obile — podpore.

Vstopnino so preplačali gg.: Ivan M. Vatovec, dež. poslanec, 6 K 50 st., Meto i Milka Mankoč 4 K 50 st., dr. Rybář 3 K

50 st., Zafred 2 K. Po 1 krono 50 st.: poslanec Dollenz, dr. Gregorin, Prelog, dr. Breje, Kocijančič, I. Mankoč, Bartol. Po 1 krono: Mate Mandić, Rihard Grom, brata Trnovec, N. P., Čenčur, Jerič, ga Rapotec, Fabijan Žgur. Po 50 st.: Matija Cergol, »Fene paderjev«, Štefan Pečar, podčastnik Cvek, N. N., N. N., Brenec, Čarga, Suban, gđe. Ulčnik, Švagelj, Ivanka Gombač, Anton Vitez, Prunk, Pretner, Kobal, Purkart, Puhar, Vovk, Vidmar, N. N., Peter Rebek, Fran Žitko, gđe. Delkin, ga. Márica, Kosec, Černe, Piano. Po 40 st.: Vekoslav, Ivan Sanein Drejač, Lah. Po 30 st.: Muha. Po 20 st.: N. N., Čok. Po 10 st.: Dalmatince, N. N.

Prisrčna hvala vsem darovalkam in darovalcem.

Odbor »Slovsanske Čitalnice« vabi vse svoje društvenike na redni glavni zbor, ki bo v soboto dne 26. maja 1900 ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih z običajnim dnevnim redom.

Prvi komad petih kron je darovala ženski podružnici družbe sv. Cirila in Metoda gospa Amalija Krže. Hvala jej!

Bratovščina sv. Cirila in Metoda naznanja svojim častitim udom, da se bo prihodajo nedeljo, dne 20. maja ob 3. uri popoldne vršilo v cerkvi sv. Jakoba blagoslovljenje zastave. Temu cerkvenemu činu bo sledila narodna veselica v šolskem vrtu slavne družbe sv. Cirila in Metoda. Vspored priobčimo prihodnjič. Da se te toli zaželjene slavnosti udeležijo ne le udje bratovščine, marveč vse zavedno tržaško Slovenstvo, ki ve, kakšnega pomena je naša bratovščina za Trst, tega se nadeja odbor.

Vesti iz ostale Primorske.

× Uvažanje svinj izokraj Ivance vel. županije Varaždin na Hrvaškem je prepovedano glasom naredbe ministerstva za notranje stvari od dne 5. t. m.

× Primorski Slovenci in šolstvo. Gorostasne so krivice, ki se gode primorskim Slovincem v šolskem oziru in neskončna je potrpežljivost »nepripravnosti« (?) avstrijske vlade, ki trpi take odnose in tako zavlačevanje v izvrševanju njenih lastnih ukazov. Ljuba avstrijska vlada, t. j. naučno ministerstvo je. n. pr. že davno izdalo ukaz na slavne italijanske mestne očete v Gorici, da za slovensko mestno šolo preskrbijo primernejših prostorov, nego so oni v polrazpali Catinellijevi ekskasarni. A goriško starešinstvo se vije in odlašajo ter za vsako odbito tožbo ulaga novo in ukaz ministerstva ima veljavo vedno še samo na papirju.

Slovenska mladina pa mora zahajati v šole, katere si slovenstvo samo vzdržuje po svoji poštenosti. To so razmere! Seveda, italijanski otroci imajo v Gorici drugačna šolska poslopja; kajti vedeti treba, da mej Slovenci in Italijani edino o plačevanju davkov ne delno razlike — tu smo Slovenci z Italijani enakovredni. ... tu je tudi »Piccolo« celó jako zadovoljen z njo. Drugače pa je enakovrednost pogubna. V Trstu n. pr. Slovincem, ki tvorijo z okolico eno tretjino vsega prebivalstva, sploh ne dajo ljudske šole, dasi je tu, lahko rečemo, otrok za pet šest ljudskih šol. O tem priča dejstvo, da je le v slovenski narodni šoli, katero je ustanovila in jo vzdržuje družba sv. Cirila in Metoda in v katero pohajajo malone samo otroci iz okoliša sv. Jakoba — nad 400 otrok! Drugi slovenski stariši pa morajo pošiljati svoje otroke v nemške mestne ljudske šole, če jih nečejo pošiljati v italijanske. Da, Nemci, ki so le mala oaza sredi slovenske okolice v »laškem« (?) Trstu — ti imajo svoje mestne ljudske šole, le domačini Slovenci so glede šol docela brezpravni.

Kake posledice bo imelo to za avstrijsko državo samo — o tem si počemo razbijati glave. Prepričani pa smo, da se bodo kruto maščevale gorostasnosti krivice v šolskem oziru, ki se gode Slovincem v Primorju in katerih noče preprečiti vlada, da si bi lahko, ako bi le mignila z mazinem.

Vesti iz Kranjske.

* Občinske volitve v Ljubljani. Na večerajšnji volitvi iz III. razreda so bili izvoljeni vsi kandidati narodne napredne stranke in sicer so dobili: g. Ivan Škrjanc 481, g. Fran Trdina 477

in g. Jernej Žitnik 480 glasov. Neodvisni kandidat g. Avgust Erzin je dobil 4 glase.

* Znatno darilo. Dediči barona Borna so darovali občinam, in sicer: Tržič 20.000 K, Sv. Ana in Sv. Katarina pa po 10.000 K v dobrodelne namene.

* Štrajk laških zidarjev v Ljubljani. Kakor posnemamo iz »Slov. Naroda«, so večeraj jutro začeli štrajkati laški zidarji, ki delajo, najeti od kranjske stavbene družbe, na gradbi nove justične palače. Delavci pravijo, da se jim je v vsprejetju obljubila dnevna plača po 3 K; a sedaj da dobijo le 1 K 60 st., 1 K 80 st., ali pa k večjemu 2 K 20 st. mezde na dan in še to ne redno izplačano. Kakih 140 delavcev je večeraj jutro ostavilo delo in zahtevalo, da se jim plačuje tako, kakor se jim obljubilo. V trdki kranjske stavbinske družbe ob Bleiweisovi cesti je bil vsled tega večeraj jutro velik dirindaj. Štrajkujoči dalavci so na vse zgodaj peli in plesali, dokler jim tega ni policaja ustavila. Potem so se vedli povsem mirno in so odšli na Vič, kjer stanujejo. Vsi so baje pripravljeni zapustiti Ljubljano, ako ne ustrežejo njihovim zahtevkom.

* Interesantnega vaganta so te dni prijeli in izročili okrajni sodnji v Trebnjem. Istemu je ime Aleksander Kusolt iz Hermannstadta na Sedmograškem. Mož je osrečil že več delov sveta s svojo navzočnostjo ter je nazadnje živel tri leta v južni Afriki. Govori pa šest jezikov: nemški, srbski, rumunski, italijanski, angleški in francoski jezik.

* Stekel pes je v Jankovičih, v črnemeljskem okraju, ogrizel neko ženo in nedegega otroka. Ženo in otroka so poslali na Dunaj v Posteurjev zavod.

* Nepoštene oče in hči. V Mayerjevo prodajalnico v Ljubljani je prišla te dni neka deklica ter vzela na ime neke znane gospe za 51 K blaga. Trdka pa je izvedela, da dotična dama ni ničesar naročila, in je stvar javila redarstvu, ki je mlado sleparko zasledilo v osebi neke 14-letne Antonije Zupane. Deklico, ki je čim trmoglavno tajila do zadnjega, so prijeli in vršila se je pri Zupanu hišna preiskava. Blago trdke Mayer, kolikor ga ni bilo še zastavljenega, so našli pod posteljino opravo. O tej preiskavi so pa detektivi našli v Zupančevem stanovanju tudi več cerkvenega blaga, medenih cevč, bakrenih cevč in kalabar gumi-traka. Pokazalo se je, da je te stvari ukradel oče — Alojzij Zupane, deloma v frančiškanskem samostanu o priliki, ko je uvajal električno luč, deloma pa v mestni elektrarni, čije uslužbenec je bil. Deli so torej tudi njega v zapor. Oče in hči sta hotela torej s skupnimi močmi vršiti tatinsko obrt. Tak oče je res vreden najstrožje kazni.

* Iz jeze umoriti se je poskusil 9. t. m. Franc Irt iz Kožlove na Dolenjskem. Delal je s svojim očetom Jakobom in drugimi delavci na polju pri posestniku Antonu Kastelu. O popoldanski južini je pogovor mej delavci nanesel na način sedanjega mladeniškega življenja in o tej priliki je Jakob Irt oistro grajal sina radi njegovega nelepega življenja. To pa je Franca Irt tako raztogotilo, da je potegnil svoj nož ter si ga bliskoma dvakrat s tako silo porinil v prsi, da se je smrtonosno ranil.

* Poskušen samomor. V Kranju se je hotel umoriti A. Keršič, doma iz Klanca pri Kamniku. S hodnika g. Perissinija je skočil v globočino 20 m., a se ni ranil smrtonosno.

* Mrtvoud je za del predsinoči g. ces. svetnika in poslanca Murnika na levo stran. — Večeraj se je bolniku stanje nekoliko zboljšalo. Bog dal, da bi ugledni rodoljub okreval popolnoma!

Razne vesti.

Poroka velikega kneza Jurija Mihajloviča. Iz Petrograda javljajo: Carski manifest javlja, da se je dne 30. aprila st. kol. na Krfu poročil vel. knez Jurij Mihajlovič s princezino Marijo, hčerjo gršk ga kralja.

Samaritanstvo Angležk je tako veliko, da je ne pušajo iz vida niti tedaj, ko so v gledišču. Kajti blage — pardon — bogate hčerke Albiona sede sedaj v svojih ložah na predstavah, a ne z kukali in pahljačami v rokah, kakor je menda to sicer navada tudi na Angleškem, marveč s — živanjem. Bože mili, seveda, sedaj je vojna in kdo bi otakem času držal križem roke? Tako sedaj angležke bogatkinje celo na gledaliških predstavah sede v svojih ložah, šivajo za bojevnike v južni Afriki srajce, telovnike in baje tudi (o jo,

ko bi se to godilo v moderni Nemčiji!...) spodnje blače! To je torej najnovejša moda na Angleškem.

Gostovanje slovenske umetnice v Belemgradu. Neprecenljiva domača močslovenskega gledališča v Ljubljani, igralna in subreta g.a Irma Polakova bo dne 20. t. m. gostovala v kraljevem gledališču v Belemgradu. Ista nastopi dva večera in sicer enkrat v »Mamzelle Nitouche«, kjer je uprav neprekosljiva, in v »Ptičarju«. Igrala bo v srbsčini.

Prvi krematorij v Avstriji sezidajo v Solnogradu. Stal bo blizu mesta in se s stavbo v kratkem prične. Krematorij ima namen, sežigati mrtvece, katerih pepel se more spraviti v hermetično zaprte vrče.

Pravda proti Taušanoviču. Glasom brzojavke iz Beleggrada dne 14. t. m. je sodišče obsodilo bivšega radikalnega ministra Taušanoviča zaradi ponarejanja listin v pet let ječe v lahkih okovih. Z ozirom na devetletno kazen, katero še ima prestat zaradi »veleizdaje«, pa so mu skrčili vso kazen na skupaj 11 let ječe v lahkih okovih.

Nesreča na železnici. Pri postaji Gilvaes je večeraj skočil potniški vlak iz neznanih vzrokov s tira. Nekaj vozov je bilo razbitih. Devet oseb je ranjenih, štiri med njimi težko.

60.000. kron, 15.000 kron in 12.000 kron so glavni dobitki srečkanja »Invalidendank«, kateri zneski se z 20% odbitkom izplačajo v gotovini. Naše cenjene čitatelje opozarjamo, da se bo vršilo I. srečkanje nepreklicano dne 19. maja 1900.

Brzojavna poročila.

Novine o prestolnem govoru.

DUNAJ 15. (K. B.) Novine pravijo, da je konstatiranje, da trozveza, kakor mirovna zveza še nadalje obstoji, vesel moment v prestolnem govoru in ekspoziciji ministra za vnane stvari, grofa Goluchowskega; isto velja glede soglasja med Avstro-Ogersko in Rusijo in glede prijateljskega mednarodnega razmerja z vsemi državami.

Ministri na potovanju.

DUNAJ 15. (K. B.) Finančni minister, pl. Böhm-Bawerk, je danes odpotoval v Budimpešto. — Minister Rezek je podal v Hradec Jindřichův, da obišče svojo nevarno obolelo mater.

Pl. Körber v ogerski zbornici poslancev.

BUDIMPEŠTA 14. (K. B.) Ministerpredsednik dr. pl. Körber se je udeležil današnje seje v zbornici poslancev. Sprejel ga je ministerpredsednik pl. Szell ter ga spremil na galerijo.

Občinske volitve na Francoskem.

PARIZ 14. (K. B.) Uradno poročilo o municipalnih volitvah konstatira uspeh republikanskih strank v večini velikih mest.

Bitka med nemškimi in kongijskimi vojaki.

BEROLIN 14. (K. B.) Nasproti današnji vesti v »Berl. Tagblatte«, da je bila ob jezeru Kiwu bitka med nemškimi askovijskimi vojaki in med četami države Kongo bitka, je izvedela »Wolffova« poslovница, da dosedaj o tem ni ničesar znano.

Sneg na Saksonskem.

LIPSKO 15. (K. B.) Od danes zjutraj pada tukaj gost sneg o toploti 2° nad ničlo.

CHEMNITZ 15. (K. B.) Nocoj je tukaj padel debel sneg.

Eksplozija v Parizu.

PARIZ 15. (K. B.) Sinoči ob 9. uri se je v Avenue de Champs Elysée pripetila precej močna eksplozija. Novine govorijo o smrtnem stroju, redarstvo pa zagotavlja, da je padel slučajno kos pikrina na cesto, kjer ga je razdrobil in zanetil neki voz. Nihče ni poškodovan, niti ni nastala kaka druga škoda.

Iz angleškega parlamenta.

LONDON 14. (K. B.) V spodnji zbornici je minister za naselbine, Chamberlain, predložil načrt ustave za avstralske naselbine ter rekel, da pomenja ta načrt važen napredek v organizaciji britanske države. Ako bode ta ustava odobrena, vdobi Avstralija skupno tarifo, skupno upravo in domobranstvo. Vlada je menenja, da je predloga koristna ne le za Avstralijo, ampak tudi za Anglijo. Govornik je načrtal v kratkih potezah zgodovino federalističnega gibanja ter predlagal, da se predloga izroči nemudoma zbornici lordov, ki naj imenuje po enega zastopnika za Kanado, Avstralijo, južno Afriko in Indijo, kakor člene tajnega sveta, in sicer za dobo sedmih let. Ti novi udje tajnega sveta naj bi tudi delovali, kakor členi pri-

zivega sodišča ter bi se jim naj podelilo do smrtne pairstvo. Campbell Pannermann je pozdravil predlogo, a zavračal spremembe, katere želi vlada ter naznanil spremembne predloge od strani opozicije. Po debati, ki je trajala več ur, so predlogo končno sprejeli v prvem čitanju. Potem je zbornica odobrila zakon o rezervi mornarice o tretjem čitanju.

Vojna v južni Afriki.

Nova oranjska prestolnica.

LONDON 14. (K. B.) »Reuter« javlja iz Kroonstada dne 12. t. m.: Predsednik Steijn se je podal v Heilbronn ne pa v Lindley ter je proglasil Heilbronn prestolnico oranjske svobodne države. Nad 400 Boerev je izročilo orožje. V Kroonstadu in okolici govorijo, da se transvaalski Boerci združujejo ob reki Vaal.

O Mafekingu. — Posledice prepovedanega uvoza živil.

LONDON 15. (K. B.) »Reuter« javlja iz Pretorije dne 12. t. m.: Boerci so danes napali Mafeking s silnim streljanjem iz topov in pušek. Oddelek mesta, kjer prebivajo črne, je uničil ogenj, provzročen po neki granati, ki se je tam razletela. Okolnost, da je prepovedan uvoz živil iz zaliva Delagon, zadene najhujše angleške njetnike, kajti živila bodo razdeljevali pred vsem med Boerce, v drugi vrsti med državljane nevtralnih vlasti in še le ostanek med ujete Anglože.

Trgovina in promet.

Francoska trgovina.

Kakor javlja kor. biro dne 13. t. m. iz Pariza, znaša glasom statističnega izkaza carinskega ravnanjstva vrednost uvoza v prvih 4 mesecih t. l. 1.596.164.000 frankov proti 1.556.788.000 frankov lani, vrednost izvoza pa 1.312.940.000 frankov proti 1.246.879.000 frankov v isti dobi lanskega leta.

Znižana vožnina za prevoz bolnikov.

Železniško ministerstvo je izdalo naredbo, da je zanaprej dovoljevati revnim bolnikom, umobolnim in bromim potnikom in njih spremstvu 50% popusta od vožnine le tedaj, ako plačajo te stroške sami, ne pa občine ali dežele. Prošnji je priložiti ubožveno spričevalo. Take osebe se vozijo v III. razredu.

Trgovinske vesti.

Budimpešta 15. Pšenica za maj K. 7.78 do 7.80 Pšenica za oktober K. 7.98 do 7.99 Rž za maj K. 6.85 do 6.90 Rž za oktober K. 7.08 do 7.09. Koruza za maj K. 5.57 do 5.58. Koruza za juli K. 5.63 do 5.64 Oves za maj K. 5.06 do 5.07 Oves za oktober K. 5.27 do 5.29.

Pšenica: ponudbe zmerne, povpraševanje omejeno, mirno. Prodaja 15.000 mst. nespremenjeno. Vreme: oblačno, milo.

Hamburg 15. Trg za kavo. Santos good average za maj 36.75, za september 37.75 za december 38.25 za marec 38.75 Denar.

Havre 15. Kava Santos good average za maj 50 kg. frankov 43.50, za september 50 k. frankov 44.50.

Dunajska borza dne 15. maja.

	večeraj	danes
Državni dolg v papirju	98.45	98.25
" " v srebru	98.05	98. —
Avstrijska renta v zlatu	116.60	116.40
" " kronah 4%	98. —	97.50
Kreditne akcije	721.25	721.50
London 10 Lsr.	242.70	242.67 1/2
20 mark	23.66	23.66
Napoleoni	19.27	19.26
100 italijanskih lir	90.70	90. 5
Cikini	11.34	11.34

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Velika zaloga

solidnega pohištva in tapecarij
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Wiljelma Dalla Torre v Trstu
Trg San Giovanni št. 5. (hiša Diana).
Absolutno konkurenčne cene.
Moje pohištvo donese srečo
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

Fran Wilhelm^{ov}
odvajajoči čaj
 od
Frana Wilhelm
 lekarnarja v Neunkirchen
 (Spodnja Avstrija).
 Se dobiva v vseh lekarnah v
 zavrtku po 1 gld. av. velj.

Pozor kmetovalci!

Predno se je gumi podražil, vkupil sem od neke najboljših in prvih tovarn za gumi veliko množino **gumovih trakov za žlatenje trt** (Rebenvredlungs-Gumistreifen), katere prodajam na drobno 10 dkg. po 11 kr., na debelo in najmanje 1 kg pa po 10 gl. kg. franko tukaj.

Po pošti pošiljam le proti povzetju. Blago je jako dobro in sem pripravljen takoj povrniti denar, ako ne bi komu ugajalo.

Priporočam se cenjenim kmetovalcem in rojakom za obilne naročbe.

S spoštovanjem
A. Kovač,
 trgovec v Nabrežini.

Na najvišje povelje Nizozemskega c. in kr. apostol. Veličanstva.

XXXIII. c. kr. drž. loterija

za civilne dobrodelne namene v tej državni polovini.

Ta denarna loterija

ki je jedina v Avstriji zakonita dovoljena, obsega 16.514 dobitek v gotovini v skupnem znesku 410.200 kron. Glavni dobiček znaša v gotovini:

200.000 kron

Žrebanje nepreklicno dne 7. junija 1900.

Jedna srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, L. Eimerergasse 7., v loterijskih kolekturah, v tobakarnah, pri davčnih, poštah, brezjavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd.; igralni načrti gratis za kupce srečk.

Srečke se določijo poštne prosto.

C. kr. loterijska direkcija
 oddelek za državne loterije.

Pohištvo in meblji.
Novoporočenci pozor! Velika zaloga vsakovrstnega pohištva, mebljev, okvirjev, ogledal stolic za jedilne sobe, blazin z različnimi tapetirami in pohištvo za elegantne sobe. Sprejemanje vsakovrstnih naročil v svojo stroko spadajočih del. **Anton Breščak, Gorica, Gosposke ulice št. 14.** Prodaja proti primerni varščini tudi na obroke.

Rinnione Adriatica di Sicurtà v Trstu
 zavaruje
 proti požarom, prevozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah.

Glavnica in rezervi društva dne 31. decembra 1892.:

Plavica društva	gld. 4.000.000—
Gremijna rezerva zavarovanja na življenje	13.326.346-98
Premijna rezerva zavarovanja proti ognju	1.632.248-22
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju	49.465-07
Rezerva na razpolaganje	500.000—
Rezerva zavarovanja proti premijanju kurzov, bilanca (A)	333.822-42
Rezerva zavarovanja proti premijanju kurzov, bilanca (B)	243.331-83
Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje	500.000—
Občna rezerva dobičkov	1.187.164-86

Urad ravnateljstva:
Via Valdirivo št. 2, (v lastni hiši).

FILIJALKA
c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda
 za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 1/2 %	30-dnevni odkaz 2 1/2 %
30- " " 3 1/2 %	3-mesečni " 2 1/2 %
	6- " " 2 1/2 %

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovcih avstrijske veljave, stopijo nove obrestne takse v krepot z dnem 24. junija, 28. junija in odnosno 20. avgusta t. l. po dotičnih oblihan.

Okrožni oddelek.
 v vredn. papirjih 2%, na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice
 na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropave, Reko kako v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Sibir, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Linc, Olomcu, Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez stroškov.

Kupnja in prodaja
 bitku 1% provizije.

Predujmi.
 Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih.

Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.
 Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati ali srebrni denar, — inozemski bankovci itd. po pogodbi.

Mladeneč, ki je dovršil s prav dobrim uspehom kmetijsko šolo na Grmu pri Novem mestu, išče primerno službo. Ponudbe na upravo „Edinosti“

100 do 300 goldinarjev
 zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika z razpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in srečk. Ponudbe pod naslovom **Ludwig Oesterreicher v Budimpešti, VIII Deutshegasse, 8.**

Pomladansko zdravljenje.
ZDRAVLJENJE KRV
 Čaj „Tisočerni cvet“ (Milleflori). Čisti kri ter je izvrstno proti onim slučajem, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam — Jeden omot za ozdravljenje stane 50 nvč. ter se dobiva v odlikovani lekarni **PRAXMARER „Al due Mori v TRSTU, veliki trg.**
 Tudi za 55 nvč. v markah dopolnje se franko.

Samo 1 krono za 3 srečkanja. Srečkanje v soboto
 Vsaka srečka zamore 3 krat zadeti.

Glavni dobiček **60.000 K, 15.000 K, in 12.000 K.**
 v denarju z 20% odbitkom.

Srečke „Invalidendank“ po 1 krono

I. srečkanje: 19. maja 1900.
 II. srečkanje: 7. julija 1900.
 III. srečkanje: 10. novem. 1900.

priporočajo: Josip Bolaffio, Aleksander Levi, Mandl & Co., Mercurio Trieste, Ign. Neumann, Henrik Schiffmann.

Zdravilna in redilna kava
prof. Binder-ja
 (že pečena in zmleta)

bi se morala uporabljati v vseh družinah, kajti ona ima v sebi vse lastnosti kave v zrnjah, ne da bi se v njej nahajal strup.

Po vsakdanji uporabi kave v zrnjah je znano da ima v sebi strup, imenovan „kofejina“, kateri je zdravju zelo škodljiv, kajti največ bolezni in slabosti, kakor: **nervoznost, nevralgija, nevrašenija, nespanje, hipohondrija, isterizem, anemija** itd. so posledice pitja take kave.

Posebno so posledice pitja kave v zrnjah uničevalni zdravju otrok.

Do sedaj smo imeli že raznovrstnih cikorijs, ali nobena še ni mogla tekmovali s kavo v zrnjah kakor ravno „redilna in zdravilna kava prof. Binder-ja“.

Ta izvrstna kava, ki pa ni cikorija, omili kavo z mlekom, ima fin lahek duh, najlepšo barvo, izvrsten okus in je v obče prava redilna kava z lahko in naravno prebavo.

Ni treba primesavati drugih snovi in se v primeru z drugimi vrstami kave prihrani

50 % sladkorja

Cena škatlice od 10 dek, ki zadošča za 24 škedelic za kavo z mlekom, 6 nvč.

Cena škatlice od 1/4 kg., ki zadošča za 60 škedelic za kavo z mlekom 14 nvč.

Z odličnim spoštovanjem
SCHNELL & BINDER, Dunaj.

Zalagatelj in glavni zastopnik za Trst, Istro, Dalmacijo in Hercegovino je
Ulica Rossetti 15 B - KAROL FRANZ - ulica Rossetti 15 B

Prodaja se v vseh prodajalnicah jestvin.

Za bolne na želodcu!

Vsakemu, kateri si nakopije želodčne bolezni s prehlajenjem ali s prenapolnjenjem želodca, z uživanjem pomankljivih, težko prebavnih, prevročih ali premrzlih jedil ali z nerednim življenjem kakor n. pr.

želodčni katar, želodčni krč, želodčne bolečine, težko prebavljenje ali zasliženje

priporoča se dobro domače zdravilo, katerega izvrstno zdravilno delovanje je že izza več let preskušeno. To zdravilo je znano

prebavno in kričistilno sredstvo
Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

To zeliščno vino je sestavljeno od izvrstnih, zdravilnomočnih zelišč in dobrih vinom, jači in oživlja cel prebavni sistem človeka, ne da bi isto bilo čistilo. Zeliščno vino odstranjuje vse nerednosti v krvnih cevah, čisti kri vseh pokvarjenih tvarin, ki povzročajo bolezni in deluje uspešno novo napravo zdrave krvi.

S pravočasno porabo zeliščnega vina zamore se odpraviti želodčne slabosti že v kali. Ne smemo tedaj pozabiti, dati prednost porabi tega vina pred vsemi ostrimi, ter zdravju škodljivimi razjedljivimi sredstvi. Vsi pojavi kakor: **glavobol, riganje, rezavica, napenjanje, slabosti z bruhanjem**, kateri se pri dolgotrajnih (zastarelih) bolečinah, na želodcu tako radi pojavljajo, odstranjuje se čisto že po enkratnem pitju tega vina, in nje neprijetne posledice kakor: **stiskanje, ščipanje, bitje srca, nespanje** in tudi strmenje krvi v jetrah, vranici in sistemu vratnih žilcev (**haemorrhoidne bolečine**), odstranjuje se s zeliščnim vinom hitro in voljno.

Zeliščno vino odpravlja vsako neprebavo, podeljuje prebavnemu sistemu povzdigo in odstranja iz želodca in črev z lahkim čistilom človeka vse ničvredne tvari.

Mršav in bled pogled človeka, pomanjkanje krvi, oslabljenje
 navadne posledice slabe prebave, pomanjkljivega naraščanja krvi in bolehnega stanja jeter.

Pri popolnem pomanjkanju **volje do jedi**, pod **nervoznem zbeganjem in otožnostjo** kakor tudi pogosti **glavoboli in nespanje** povzročajo večkrat takim bolnikom hiranje.

Zeliščno vino daje oslabei telesni moči svežo vspodbujajo. Zeliščno vino podeljuje človeku voljo do jedi, pospešuje prebavo in redivo, vspodbuja močno menjavo snovi, pospešuje in izboljšuje tvorjenje krvi, olajšuje razdražene čute in podeljuje bolnikom nove **moči in novo življenje**. To dokazujejo mnogostevilna priznanja in zahvalna pisma.

Zeliščno vino prodaja se v steklenicah po 1 gld. 50 nvč. in 2 gld. v lekarnah v Trstu, Sežani, Miljah, Kopru, Izoli, Piranu, Trzinu, Ogleju, Cervinjanu, Ronkah, Vjavi, Ajdovščini, Postojni, Gradišči, Krmini, Gorici, Umagu, Bujah, Buzetu, Opatiji, na Reki, Krku, Cresu, Malem Lošinju, Labinu, Pazinu, Motovunu, Vižinadi, Staremgradu, Poreču, Rovinju, Vodnjanu, Pulju, Portogruaru, Trevižu, Vidmu, Benetkah itd. kakor tudi v lekarnah po celem Avstro-Ogrski in sosednih deželah.

Tudi razpošiljajo: lekarnarje v **Trstu Piazza grande št. 3 Via Nuova št. 27 in Via del Pesce** steklenice zeliščnega vina po originalni ceni po vsej Avstro-Ogrski poština in zaboja prosto.

Svari se pred ponarejanjem!
 Zahteva naj se izreče
Hubert Ullrich-ovo Zeliščno vino.

Moje zeliščno vino ni nikaka skrivnost, ampak sestoji iz: Malaga vina 450,0, vinskega spirita 100,0, glicerina 100,0, rudečega vina 240,0, jerebičnega soka 150,0, črničevega soka 320,0, mane 30,0, koprive, jareča, omanovih korenin, ameriškega lapuha, lečjanovih in kolmežnih korenin vsacega po 10,0. Te tvari naj se pomešajo.

Prva tržaška tovarna
aparator za napravljajanje plina acetilena
 premovana se srebrno kolajno na mejnarodni razstavi v Budimpešti 1899.

tvrdke **ROCCO & C. v ulici Sanità št. 9.**

Autorizovani instalaterji plina, vode in plina acetilen.

Aparat na acetilne od Josipa Rocca, patentiran v Avstro-Ogrski je absolutno najbolj praktičen in gotov, lahko rabljiv, ne eksplodira, vsprejet od različnih zavarovalnih društev. Vsprejemajo se vsakovrstne kompletne naprave za hiše, restavracije, gledališča in mesta pod najugodnejšimi pogoji.

Velika zaloga najtobjega **apnenega kislega**, katerega kilogram daje 300 litr. plina.

Velik izbor svetilnic in pripadkov za razsvetljavo.

SPECIJALITETA: CESTNE SVETILNICE „ACETILEN“
 na 1 ali 2 plamena brez dovoda plina (priprave za dvorce [vile], kioske in mala mesta).

Vsprejemajo se dela za instalacije in popravljanje vodovodov.

Pisarna in zaloga ulici Sanità št. 11. (Uhod Via Porporella).

Delavnice v ulici S. Giorgio

Ceniki in prospekti brezplačno in franko.

V najem
 se odda v ulici Ereno št. 574, cela hiša obstoječa iz kuhinje in treh sob ali pa 2 kuhinji in 2 sobi. Hiša je oddaljena 10 minut od kampanje Segre. Ponudbe pod »Terezina« na upravnem našega lista.

Zaloga oglja in drv
 je na prodaj. Zaloga je na dobrem kraju mesta in ima mnogo odjemalcev. Lastnika pove upravnistvo tega lista.